

Tehillim- Psalms for the Ages - Chapter 30 (Part I)

לעֵן שלום ישעיה ז'ל בן ר' יצחק מרדכי פישל

WIT 5/14/14

1. תהלים פרק ל

א מְזוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד: ב אֲרוּמְמֶךָ יְהוָה כִּי דָלִיתָנִי וְלֹא־שִׁמַּחְתָּ אֵיבֵי לִי: ג יְהוָה אֱלֹהֵי שְׁנֹעַתִי אֱלִיד וְתִרְפְּאֵנִי: ד יְהוָה הֶעֱלִית מִן־שְׁאוֹל נַפְשִׁי חַיִּיתָנִי מִיַּרְדֵּי־ [מִיַּרְדֵּי] בּוֹר: ה זָמְרוּ לַיהוָה חֲסִידָיו וְהוֹדוּ לְזִכָּר קִדְשׁוֹ: ו כִּי רָגַע בְּאֶפְסֹ חַיִּים בְּרִצּוֹנִי בְּעֶרֶב יֵלֵן כִּכִּי וּלְפָקֵר רִנָּה: ז וְאֲנִי אִמְרָתִי בְּשִׁלּוֹי בַל־אֲמוּט לְעוֹלָם: ח יְהוָה בְּרִצּוֹנֶךָ הֶעֱמַדְתָּה לְהַרְוִי עֵז הַסְתַּרְתָּ פְּנֶיךָ הֵיטִי נִבְהַל: ט אֱלִיד יְהוָה אֶקְרָא וְאֶל־אֲרֹנִי אֶתְחַנֵּן: י מֵה־בִּצֵּעַ בְּדַמִּי בְרַדְתִּי אֶל־שַׁחַת הַיּוֹדֵךָ עֶפֶר הִיגִיד אֲמַתְךָ: יא שְׁמַע־יְהוָה וְחַנּוּנֵי יְהוָה הֵיחָ עֲזֹר לִי: יב הַפְּכַת מִסְפָּדֶיךָ לְמַחֹל לִי פִתַּחְתָּ שִׁקִּי וְתִאֲזַנְנִי שְׂמַחָה: יג לְמַעַן | וְזַמְרֶךָ כְּבוֹד וְלֹא יָדָם יְהוָה אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֲוֹדְךָ:

1. A psalm; a song of dedication of the House, of David. 2. I will exalt You, O Lord, for You have raised me up, and You have not allowed my enemies to rejoice over me. 3. O Lord, I have cried out to You, and You have healed me. 4. O Lord, You have brought my soul from the grave; You have revived me from my descent into the Pit. 5. Sing to the Lord, His pious ones, and give thanks to His holy name. 6. For His wrath lasts but a moment; life results from His favor; in the evening, weeping may tarry, but in the morning there is joyful singing. 7. And I said in my tranquility, "I will never falter." 8. O Lord, with Your will, You set up my mountain to be might, You hid Your countenance and I became frightened. 9. To You, O Lord, I would call, and to the Lord I would supplicate. 10. "What gain is there in my blood, in my descent to the grave? Will dust thank You; will it recite Your truth? 11. Hear, O Lord, and be gracious to me; O Lord, be my helper." 12. You have turned my lament into dancing for me; You loosened my sackcloth and girded me with joy. 13. So that my soul will sing praises to You and not be silent. O Lord, my God, I will thank You forever.

Approach #1:

2. מלבי"ם תהלים פרק ל פסוק א

(א) שיר חנוכת הבית, המזמור כולו יוסד לתת הודאה בחלותו ויחי מחליו, ולא נמצא בו שום ענין מחנוכת בית? ומבואר שהבית המוזכר פה הוא הבית המשלי, הוא הגוף שהוא מעון לנפש ובית להאדם הפנימי השוכן ודר בקרבו, כי הנפש הוא האדם באמת, והגוף החמרי הוא רק בית חומר לשבתה כל ימי היותה במצודה ... ועת חלה אז רפפו עמודי הבית ומכונותיו, ואחר שנתרפא נבנה הבית על תילו וישב לימי עלומיו, לכן ציין שם השיר בשם חנוכת הבית לדוד, ר"ל בית דוד העצמי, מעון נפשו שנתחנך בהרפאותו:

Approach #2:

3. רש"י תהלים פרק ל פסוק ב

(ב) שיר חנוכת הבית - שיאמרוהו הלויים בחנוכת הבית צימי שלמה:

4. אבן עזרא תהלים פרק ל פסוק א

א. מזמור, חנוכת הבית - יש אומרים שצוה דוד שינגנו המשוררים זה המזמור בחנוכת הבית הראשון ויש אומרים בחנוכת הבית השני או השלישי כי דמה ימי הגלות לימי החולי כאשר אפשר ב. והקרוב אלי כי זה המזמור חברו בחנוכת ביתו בית ארזים כי הכתוב לא הזכיר בית השם ... ואותו הזמן חלה דוד ויחי מחליו ויאמר רבי משה כי דוד התאבל כאשר אמר לו נתן כי הוא לא יבנה

הבית לשם וכאשר אמר לו כי שלמה בנו יבנה הבית אז התאזר שמחה תחת אבלו כי בנו כמוהו ולא יחרפהו האויב ואמר כי יגון הנפש נמשל לחולי הגון ויותר קשה כדרך רוח איש יכלכל מחלהו:

Approach #3:

5. רד"ק תהלים פרק ל פסוק א

א. מזמור שיר חנכת הבית לדוד. חיברו דוד שיאמרוהו בחנוכת בית המקדש. ואף על פי שאין בזה המזמור זכר הבית הזכיר בו סליחת פשעיו, שהיו חושבים אויביו שלא תתקיים לו המלוכה ולזרעו אחריו לעונש אותו עון. ואף על פי שנאמר לו על ידי נביא כי בנו שימלוך אחריו הוא יבנה הבית, לא היו מאמינים שיוכל להיות כי בן שיוולד לו מאותה האשה יהיה מלך ויבנה בית המקדש לה' שיהיה מקום סליחה וכפרה.

ב. וכשמרד אדוניה בסוף ימיו ורצה למלוך מעצמו בלא רשות היו סבורים שלא יהיה שלמה מלך. וכיון שהמלך וראו כי הצליח הדבר, כי הקושרים עם אדוניה לא עמדו במרדם וברחו איש לאהליו, הכירו כל ישראל כי מה' היא מלכות שלמה. וכיון שרצה האל כי בן שנולד לו מאותה האשה יהיה מלך על כל ישראל ידעו באמת כי נמחל לדוד אותו עון מחילה גמורה ושלימה. והראה לשלמה צורת הבית לעיניו כל ישראל והתנדב הוא לבנין הבית והתנדבו בו בני ישראל לפניו. לפיכך חיבר מזמור שיר חנוכת הבית על זה הדרך שהזכיר בו סליחת חטאיו שהיא רפואת נפשו, כי בזה הענין נודעה הסליחה לכל אדם:

6. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קז עמוד א

ונקייתי מפשע רב, אמר לפניו: רבוננו של עולם, מחול לי על אותו עון כולו! – אמר: כבר עתיד שלמה בנך לומר בחכמתו +משלי ו'+ הייתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה אם יהלך איש על הגחלים ורגליו לא תכוונה, כן הבא על אשת רעהו לא ינקה כל הנגע בה – אמר ליה: כל הכי נטרד ההוא גברא? – אמר לו: קבל עליך יסוריך. קבל עליו. אמר רב יהודה אמר רב: ששה חדשים נצטרע דוד, ונסתלקה הימנו שכינה, ופירשו ממנו סנהדרין

And I shall be innocent from great transgression. He pleaded before Him, 'Sovereign of the Universe! Pardon me that sin completely [as though it had never been committed].' He replied, 'It is already ordained that thy son Solomon should say in his wisdom, Can a man take fire in his bosom, and his clothes not be burned? Can one go upon hot coals, and his feet not be burned? So he that goeth in to his neighbour's wife; whosoever toucheth her shall not be innocent.' He lamented, 'Must I suffer so much!' He replied, 'Accept thy chastisement,' and he accepted it. Rab Judah said in Rab's name: Six months was David smitten with leprosy, the Shechinah deserted him, and the Sanhedrin held aloof from him....

7. תלמוד בבלי מסכת שבת דף ל עמוד א

דאמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב +תהלים פ'+ עשה עמי אות לטובה ויראו שנאי ויכושו – אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, מחול לי על אותו עון! אמר לו: מחול לך. אמר לו: עשה עמי אות בחייו אמר לו: בחיך איני מודיע, בחיי שלמה בנך אני מודיע. כשבנה שלמה את בית המקדש ביקש להכניס ארון לבית קדשי הקדשים, דבקו שערים זה בזה. אמר שלמה עשרים וארבעה רננות ולא נענה. פתח ואמר: +תהלים כד'+ שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד, רהטו בתריה למיבלעיה, אמרו: +תהלים כד'+ מי הוא זה מלך הכבוד? אמר להו: ה' עזוז וגבור. חזר ואמר: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד. מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה ולא נענה. כיון שאמר +דברי הימים ב' ו'+ ה' אלהים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך – מיד נענה. באותה שעה נהפכו פני כל שונאי דוד כשולי קדירה, וידעו כל העם וכל ישראל שמחל לו הקדוש

ברוך הוא על אותו עון.

David prayed before the Holy One, blessed be He, 'Sovereign of the Universe! Forgive me for that sin!' 'It is forgiven thee,' replied He. 'Show me a token in my lifetime,' he entreated. 'In thy lifetime I will not make it known,' He answered, 'but I will make it known in the lifetime of thy son Solomon.' For when Solomon built the Temple, he desired to take the Ark into the Holy of Holies, whereupon the gates clave to each other. Solomon uttered twenty-four prayers, yet he was not answered. He opened [his mouth] and exclaimed, 'Lift up your heads, O ye gates; and be ye lifted up, ye everlasting doors: And the King of glory shall come in. They rushed upon him to swallow him up, crying, 'Who is the king of glory?' 'The Lord, strong and mighty,' answered he. Then he repeated, 'Lift up your heads, O ye gates; Yea, lift them up, ye everlasting doors: and the King of glory shall come in. Who is this King of glory? The Lord of hosts, He is the King of glory. Selah'; yet he was not answered. But as soon as he prayed, 'O Lord God, turn not away the face of thine anointed remember the good deeds of David thy servant,' he was immediately answered. In that hour the faces of all David's enemies turned [black] like the bottom of a pot, and all Israel knew that the Holy One, blessed be He, had forgiven him that sin.

8. תורת חיים מסכת סנהדרין דף קז עמוד ב

... והיינו נמי דקאמר ארוממך ה' כי דליתני ולא אמר כי העליתני רמז לשערים ודלתות של בית המקדש שנפתחו על ידו ולכך קאמר ולא שמחת אויבי לי כי אז ראו שונאיו שנמחל עונו וכמו שהתפלל עשה עמי אות לטובה ויראו שונאי ויבושו ...